

24. 8. 2023

ID: 116815

Ticho před ESG bouří

Ve veřejném prostoru stále častěji rezonují otázky týkající se klimatických změn, udržitelnosti, sociální odpovědnosti, sociální nerovnosti a transparentního řízení obchodních společností. Na tato aktuální celospolečenská témata se snaží reagovat evropská legislativa z oblasti tzv. ESG v podobě několika nařízení a reportovacích směrnic. Ačkoliv se v tuto chvíli může zdát, že se zatím v uvedené oblasti neděje nic až tak zásadního, je tento pocit spíš takzvaným tichem před bouří, která se nezdáříte blíží. Je víc než nezbytné se na tuto ESG bouří předem dobře připravit. Čím dříve společnost s aplikací ESG principů začne, tím větší náskok před konkurencí na trhu získá.

A ani Řím nepostavili za den, tedy lze navíc přepokládat, že nastavit vhodným způsobem ESG priority, vnitřní procesy i sběr a analýzu dat pro ESG reporting nějakou chvíli potrvá. Abyste věděli, jak se na tuto bouří připravit a proplout jí se vztyčenými a nepoškozenými plachtami, připravili jsme následující přehled spolu s doporučeními, jak k problematice ESG (a zejména pak ESG reportingu) přistoupit.

Vhled do legislativy

Nejpodstatnější předpisy v dané oblasti jsou směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022 o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (Corporate Sustainability Reporting Directive) (dále jen „**Směrnice CSRD**“), [1] která nahradila mimo jiné Směrnicí Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2014/95 ze dne 22. října 2014, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami (Non-Financial Reporting Directive) (dále jen „**Směrnice NFRD**“), [2] a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2088 ze dne 27. listopadu 2019 o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v oblasti finančních služeb (Sustainable Finance Disclosure Regulation).

Základní pojmy a jejich význam

Zkratka **ESG** v sobě zahrnuje tři hlavní oblasti, v nichž lze rozhodnout, jak si daná obchodní společnost v jednotlivých aspektech a souhrnně v oblasti **ESG** vede. Jedná se o:

- 1) Environment (E)** – dopad na životní prostředí, udržitelnost, snižování emisí a odpadů, energetická efektivita;
- 2) Social (S)** – lidská práva, odpovídající pracovní podmínky, ochrana zdraví, diverzita;
- 3) Governance (G)** – struktura vedení společnosti, etické a transparentní řízení společnosti, boj proti korupci a prevence před střetem zájmů.

Souhrnné hodnocení pak má jak interně samotným společností, tak i externím subjektům, kterými jsou nejen spotřebitelé, ale stále častěji i investoři a banky, pomáhat porozumět a zohlednit rizika v souvislosti s **ESG** v obchodních strategiích a v případě investorů v jejich investičních rozhodnutích. Nejen tento fakt vede k tomu, že stále více společností ze zahraničí, ale i z České republiky si začíná uvědomovat, že je pro jejich dobré místo na trhu nutné znát širší kontext jejich podnikatelských aktivit.

Směrnice NFRD

Vůbec první směrnici, která v nějakém kontextu upravovala oblast **ESG**, byla Směrnice NFRD. Směrnice NFRD byla transponována do české vnitrostátní úpravy novelou zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, k 1. lednu 2017. Stejně tak se tato evropská směrnice promítla do zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a stanovila pro velké společnosti veřejného zájmu s více než 500 zaměstnanci a pro konsolidující společnosti veřejného zájmu, které jsou mateřským podnikem velké skupiny a které na konsolidovaném základě překročí kritérium 500 zaměstnanců, povinnost uvěřitelnost informace o své činnosti v oblastech nefinančního reportingu. [3] Směrnice NFRD dopadla v celé Evropě na přibližně 11 tisíc společností, přičemž v ČR dopadla tato evropská směrnice jen zhruba na 20 společností. Ačkoliv tedy povinnosti stanovené Směrnicí NFRD existují v českém právním řádu již nějakou dobu, jejich dopad je velmi omezený, protože se týkají skutečně malého počtu povinných subjektů.

Směrnice CSRD

Brzy se tak ukázalo, že Směrnice NFRD nestačí k dosažení předsevzatých cílů, a tak v lednu 2023 nabyla účinnosti Směrnice CSRD, která nahradila Směrnicí NFRD a stejně tak novelizovala několik dalších evropských nařízení a směrnic. Členské státy mají na transpozici této směrnice čas do července 2024.

Zásadní změnou je mnohem širěji vymezená působnost Směrnice CSRD, u níž je odhadováno, že povinnosti v ní stanovené dopadnou na přibližně 50 tisíc společností v celé Evropě (v ČR pak na více než tisícovku společností). Právě od takto široce nastavené působnosti si Evropská unie slibuje, že povede k opravdové zelené transformaci Evropy a dojde tak ke zveřejnění mnohem více informací o dopadech a rizicích činnosti jednotlivých společností na životní prostředí, lidská práva, udržitelnost (tzv. **ESG data**).

Povinnost reportovat ESG data se by se měla týkat společností, které jsou kotované na regulovaných trzích EU [4] a stejně tak společností, které splňují alespoň dvě ze třech následujících kritérií:

- více než 250 zaměstnanců;
- hodnota rozvahových aktiv vyšší než 20 mil. EUR;
- čistý obrat vyšší než 40 mil. EUR.

Směrnice CSRD počítá s tím, že již od roku 2024 bude povinně reportovat dvacítká českých společností, na které dopadla povinnost reportingu již se zavedením dřívější Směrnice NFRD. Oblasti povinného reportingu se však se Směrnicí CSRD značně oproti dřívější Směrnicí NFRD rozšířily, když budou společnosti pod působností dřívější Směrnice NFRD nově muset vymezit rizika udržitelnosti, která ovlivňují společnost, a povinně publikovat informace například se zaměřením na klimatické otázky nebo otázky týkající se lidských práv. Směrnice NFRD navíc umožňovala společností publikovat požadované informace ve výroční zprávě společnosti nebo samostatně, avšak Směrnice CSRD toto mění, když požaduje zahrnutí informací ve zprávě vedení ve formátu XHTML.

Na ostatní společnosti, které naplní výše uvedená kritéria, dopadne Směrnice CSRD počínaje 1. lednem 2025, což znamená vykazování v roce 2026 na základě údajů za rok 2025. Malých a středních podniků kotovaných na burze se bude tato povinnost týkat poprvé za rok 2026 s možným odkladem až na rok 2028. Naposledy se povinný reporting ESG dat dotkne společností ze třetích zemí, a to při vykazování v roce 2029 na základě dat za rok 2028.

Z uvedeného by mohl být mylně dovozen závěr, že společností, které nespádají do působnosti Směrnice CSRD, se ESG vůbec netýká. Opak je však pravdou. Pro menší subjekty totiž bude klíčové, zdali jsou součástí dodavatelského řetězce. Pokud ano, tak se nevyhnou poskytování ESG dat větším subjektům v rámci řetězce, které musí mimo jiné svou uhlíkovou stopu spočítat i se zohledněním uhlíkové stopy ostatních subjektů v dodavatelském řetězci.

Evropské reportovací standardy

V souvislosti se Směrnicí CSRD byly přijaty 31. července 2023 Evropskou komisí standardy pro reportování ESG dat, na jejichž přípravě se podílela pracovní skupina Evropské komise *EFRAG*. Nově přijaté standardy mají vyřešit problém absence jednotných reportovacích standardů pro ESG a stejně tak mají vyřešit problém s velmi rozličnou kvalitou reportovaných dat. Standardy navíc vymezují, která konkrétní data budou společnosti reportovat a snaží se vhodně nastavit proces získávání dat od dodavatelů v rámci dodavatelského řetězce.

Co lze v dohledné době v oblasti ESG očekávat?

V dohledné době lze očekávat přijetí návrhu směrnice týkající se due diligence v oblasti podnikové udržitelnosti (Corporate Sustainability Due Diligence) (dále jen „**Směrnice CSDD**“), který je v současnosti v legislativním procesu a jehož přijetí se očekává ke konci tohoto roku, případně začátkem roku následujícího. Návrh Směrnice CSDD si klade za cíl nastavit mechanismus prověření subjektů v dodavatelském řetězci, zda respektují v rámci své činnosti pravidla udržitelnosti, nedochází při jejich činnosti k odlesňování pralesů, respektují zákaz nucené a dětské práce, dodržují pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zda neporušují lidská práva. Mimo to by měla mít Směrnice CSDD pozitivní dopad na vytvoření rovných podmínek v rámci soutěžního prostředí, když jsou často domácí výrobci znevýhodněni z pohledu výše nákladů oproti konkurenci, která při své podnikatelské činnosti nedbá lidských práv, porušuje zákazy nucené či dětské práce nebo se chová nezodpovědně k přírodě.

Doporučení před nadcházející ESG bouří

Na samotný závěr bych rád uvedl několik málo doporučení k problematice ESG před nadcházející bouří, která se blíží.

■ **Publikace ESG reportů a informace v nich:**

Při ESG reportingu budou společnosti publikovat jednak informace týkající se jejich udržitelných obchodních strategií, politik a cílů a druhak ESG data dle příslušného standardu. V případě informací o obchodních strategiích, politikách a cílech bude na konkrétní společnosti, jaký přístup k publikaci těchto informací nastaví. Na druhou stranu se však nevyplatí uvádět v rámci reportů nepravdivé informace, protože i informace, že společnost dosud nemá vůbec žádnou strategii pro dosažení uhlíkové neutrality, je zcela relevantní. Z pohledu formy stanovuje Směrnice CSRD, aby byly všechny informace z oblasti ESG publikovány v rámci výročních zpráv a přístupné v digitálním a strojově čitelném formátu.

■ **ESG reportování se vyplatí:**

Společnosti by neměly zapomínat na to, že již nyní dochází při jejich žádosti o úvěr či jinou finanční výpomoc k posouzení kritéria, zdali jsou poskytnuté finanční prostředky následně užity v souladu s požadavkem na udržitelný rozvoj.[5] Směrem do budoucna lze navíc s největší pravděpodobností očekávat, že bude stále více subjektů ESG data vyžadovat a že Evropská unie naváže finanční podporu projektů v podobě dotací, výhodnějších půjček a pobídek, ale i účast na veřejných zakázkách na ESG skóre, které bude vypočteno na základě reportovaných dat. Vyplatí se tedy zcela jistě nadcházející bouří nepodcenit a nebyť následně její silou zaskočen.

■ **Nenechte si ujet vlak a nenechte se zlákat ke greenwashingu:**

Z publikovaných záměrů a strategií Evropské unie je již nyní zřejmé, že se Evropská unie bude snažit učinit společnosti s dobrým ESG skóre atraktivnějšími pro investory. Na druhou stranu je však nutné varovat před rizikem tzv. *greenwashingu*, ke kterému se mohou společnosti s vidinou benefitů, které bude dobré ESG skóre přinášet, uchýlit. Klamat sebe, ale i ostatní se v případě ESG nevyplatí, a tak může vědomé reportování nepravdivých ESG dat vyústit v poškození reputace společnosti na trhu nebo v uložení odpovídající sankce.[6]

Závěrem uvedu, že čas, peníze, úsilí a snaha vynaložená do vytvoření toho nejlepšího ESG compliance projektu se zcela jistě společností v budoucnu vrátí. Věřím, že to nebude dlouho trvat!

Martin Peší

Weinhold Legal

Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: w@weinholdlegal.com

[1] Celý název evropské směrnice je: Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2464 ze dne 14. prosince 2022, kterou se mění nařízení (EU) č. 537/2014, směrnice 2004/109/ES, směrnice 2006/43/ES a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o podávání zpráv podniků o udržitelnosti.

[2] Celý název evropské směrnice je: Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění nefinančních informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami.

[3] Subjekty jsou povinny uvést nefinanční informace v rozsahu potřebném k pochopení vývoje, výkonnosti, postavení, dopadů jejich činnosti týkající se otázek: životního prostředí, sociálních a zaměstnaneckých, respektování lidských práv a boje proti korupci a úplatkářství.

[4] S výjimkou tzv. mikrofirem (= společnost, která k rozvahovému dni nepřekračuje minimálně dvě z následujících hraničních hodnot: (a) průměrný počet zaměstnanců během účetního období 10; (b) čistý obrát 700 tis. EUR; (c) bilanční suma 350 tis. EUR).

[5] V této souvislosti poznamenám, že většina velkých bank působících na českém trhu podepsala memorandum České bankovní asociace pro udržitelné finance.

[6] Nastavení konkrétních sankcí bude ponecháno na jednotlivých členských státech.